

**БОРИСЛАВ ПЕКИЋ
(1930–1992)**

**ЗЛАТНО РУНО БОРИСЛАВА ПЕКИЋА –
ПОВОДОМ ТРИДЕСЕТ ГОДИНА
ОД ПИШЧЕВЕ СМРТИ (1992–2022)**

(приредила Виолета Р. Митровић)

УВОДНА РЕЧ

Упитан шта је заправо златно руно, материјална или духовна вредност, Борислав Пекић наводи да би, више од истицања власти-те идеје о садржају и смислу поменуте синтагме, желео да сваки читалац за себе открије њену суштину. Писац стога предлаже: „Пустимо га (читаоца, прим. В. М.) да значење сам одабере. Оно ће увек бити право. Увек ће непогрешиво одмеравати његово биће, његове границе могућности, па и природу.”¹ Стиче се утисак да однос који појединац и/или заједница остварују према појму и пракси културе сећања подразумева исход истоветан оном о којем наведени Пекићев исказ казује. У зависности од тога како се ствара координантни систем вредности једне заједнице, њених материјалних артефаката и симболичних и духовних производа културе, да ли се тек декларативно говори о култури сећања, или се говори о њој изражава и проицљива мисао, или се говор и мудра мисао о култури сећања, најзад, и чином потврђују, управо од таквих опредељења и поступања зависи природа и положај појединца и заједнице којом је обухваћен. Пошто овакви избори пресудно одре-

¹ Борислав Пекић, „Срећан крај историје”, у: *Златно доба дијалога*, Службени гласник, Београд 2012, 302.

ђују и, Пекићевим речима формулисано, непогрешиво одмеравају биће (појединачно и колективно), култура сећања недвосмислено испољава свој идентитетски, етички и, најзад, (или пре свега), онтолошки карактер.

Имајући на уму да је теоријска рефлексија о култури памћења драгоцен, али да је фундаменталније њено сведочење, темат посвећен *Злајном руњу* тежи да потврди присуство живог, делатног сећања на значајну фигуру српске књижевности и културе, на јединственог Борислава Пекића. Текстови окупљени у овом тематском блоку одликују се садржајном разноликошћу и настојањем да се *opus magnum* Пекићевог књижевног стваралаштва сагледа са тематско-мотивског, наратолошког, композиционог, стилског, реторичког и жанровског становишта. Радови подједнако разматрају реминисценције на Византијско/Ромејско царство у септалогии, питање обликовања времена, третман историје и мита, алегоријску и антрополошку утемељеност текста фантазмагорије, као и Пекићев позоришни кредо уз аналитички осврт на драмске адаптације одређених сегмената *Злајној руни*. У Додатку приложен чланак о мотиву странствовања у Пекићевим *Сабраним њисмима из њуђине*, придружен је темату будући да на релевантан начин осветљава генезу наведеног мотива и значајан аспект пишчевог живота и дела – мотивацију за напуштање домовине и блискост са стањем самоегзила.

Овим тематским блоком, напоследку, *Лейојис Мајнице српске* обележава тридесетогодишњицу пишчеве смрти.